

Fagbeskrivelseplan med pensum 2. avdeling

Vedtatt av fakultetsstyret 22.01.2004 (JF 38-03 - DL 200200704-66) jf pkt 7 i studieplan for mastergraden i rettsvitenskap. Endret av Studieutvalget i sak SU 25-15.

Andre avdeling utgjør det andre året på masterstudiet i rettsvitenskap. Avdelingen består av fagene alminnelig forvaltningsrett (20 studiepoeng), velferdsrett (9 studiepoeng), miljø- og ressursrett (5 studiepoeng), rettshistorie (8 studiepoeng), erstatningsrett (7 studiepoeng), internasjonal privatrett (3 studiepoeng) og EU-/ EØS- rett (8 studiepoeng). Andre avdeling avsluttes med hjemmeeksamen og skoleeksamen på slutten av vårsemesteret.

Forvaltningsrett – generelt

Faget forvaltningsrett omhandler de rettsregler og prinsipper som gjelder for offentlig forvaltning, samt de verdier forvaltningen skal ivareta, herunder hensynet til rettssikkerhet for individene.

Tema for fagets alminnelige del er de regler og prinsipper som gjelder generelt for hele eller de største delene av den offentlige forvaltning. Den spesielle delen av forvaltningsretten behandler de rettsregler som knytter seg til enkelte saksområder. På andre avdeling har vi valgt ut fagområdene miljørett og velferdsrett.

Alminnelig forvaltningsrett 20 sp

1) Faglig innhold

Hovedtema i den alminnelige forvaltningsretten er hvilke rettslige grunnlag forvaltningen har for sin kompetanse (myndighet) og de grenser som gjelder for denne kompetansen. Spørsmålene om når forvaltningen trenger hjemmel i lov for sine beslutninger og om det aktuelle hjemmelsgrunnlaget gir tilstrekkelig kompetanse, står sentralt. Det må videre tas stilling til hvem som har kompetanse og hvordan den kan tildeles videre (personelle spørsmål). Ofte har forvaltningen et spillerom med hensyn til om og eventuelt hvordan kompetansen skal brukes. Om det foreligger et slikt spillerom og hvor langt det rekker (området for forvaltningsskjønnet) er sentrale tema i faget. Sentralt står også de prosessuelle spørsmålene, dvs de saksbehandlingsreglene som gjelder for forvaltningens virksomhet og som også regulerer de muligheter har partene til å ivareta sine interesser i saken. Et hovedtema er spørsmålet om når et vedtak kan bli ugyldig på grunn av innholdsmangel eller feil ved måten et vedtak er blitt til på. Spesielle metodespørsmål i forvaltningsretten og etiske problemstillinger som oppstår i tilknytning til forvaltningens virksomhet tas også opp.

2) Læringsutbytte

Kunnskap

Etter bestått andre avdeling ~~skal~~har studenten ~~ha~~:

- avansert kunnskap om kravet om lovhjemmel (legalitetsprinsippet) og andre rettsgrunnlag for forvaltningens beslutninger og handlinger og hvor langt disse rettsgrunnlag går (grensene for forvaltningens kompetanse)
- avansert kunnskap om området for forvaltningsskjønnet, herunder læren om myndighetsmisbruk og læren om adgangen til å stille vilkår for vedtak,
- avansert kunnskap om regler for å sikre betryggende saksbehandling, spesielt forvaltningslovens krav til habilitet og de sentrale partsrettigheter om varsling, innsyn, kontradiksjon, begrunnelse og klage.
- avansert kunnskap om virkningen ~~av om når~~ feil ved et vedtaks innhold eller måten det er blitt til på, ~~når fører til at~~ et vedtak blir kjent ugyldig og når ~~eller at~~ det offentlige blir erstatningsansvarlige
- god~~avansert~~ kunnskap om spesielle metodespørsmål i offentlig rett
- god~~inn~~gående kunnskap om forvaltningens veiledningsplikt og taushetsplikt
- god~~inn~~gående kunnskap om offentliglovas regler om allmenhetens innsynsrett i forvaltningens saksdokumenter og de mest sentrale unntakene.
- god~~inn~~gående kunnskap om adgangen til å tildele kompetanse videre (delegasjon) og gi bindende instruksjer,
- kunnskap om internasjonal retts betydning i forvaltningsretten
- kunnskap om forvaltningsetiske utfordringer

Ferdigheter

Etter bestått andre avdeling ~~kanskall~~ studenten ~~kunne~~:

- identifisere og løse forvaltningsrettslige problemstillinger av teoretisk og praktisk art
- anvende den juridiske metode, herunder metodiske problemstillinger som er spesielle for forvaltningsretten som for eksempel tolkning av det aktuelle hjemmelsgrunnlag og formulering av ulovfestede rettsregler om skrankene for forvaltningsskjønnet
- identifisere og analysere etiske dilemma en forvaltningsjurist kan møte

3) Pensum

- *Torstein Eckhoff/Eivind Smith: Forvaltningsrett* (10.utgave 2014) unntatt kapittel 4, kapittel 10 og kapittel 33 V –VI.
- *Jan Fridthjof Bernt: Det kommunale selvstyret og Kommunene og særlovgivningen*, i Bernt, Overå og Hove: Kommunalrett (4.utgave 2002), kapittel I punkt 1, 2, 4 og 5 (24 s) og kapittel IX (Kompendium I)
- *Ida Hjort Kraby: Hva er lov? - Særlig om legalitetsprinsippet og faktiske handlinger*, Jussens Venner 1996 s.145-160 (Kompendium I)

- *Johan Greger Aulstad*: Forholdet mellom domstolene og forvaltningen i norsk rett. - Særlig med henblikk på kravet om forholdsmessighet ved forvaltningens skjønnsutøvelse, *Förvaltningsrättslig Tidskrift* hefte 4/2005 s. 381-400 (Kompendium I)
- *Torstein Eckhoff*: Rettkildelære (5.utgave 2001 ved Jan Helgesen), kapittel 2-4, kapittel 5 IV, og kapittel 9 IV - VII, ca 100 sider.

Spesiell forvaltningsrett- Velferdsrett 9 sp

1) Faglig innhold

Faget velferdsrett omhandler individenes rett til å få dekket grunnleggende behov i form av stønad til livsopphold og helse-, omsorgs- og barneverntjenester.

Faget tar videre opp vernet om den personlige integritet, respekten for privatliv og familieliv, samt hvilken adgang samfunnet har til å påtvinge personer tjenester de ikke ønsker. Hovedvekten her legges på reglene i lov om psykisk helsevern og barnevernloven hvor forholdet mellom frivillige hjelpetiltak og tvangsinngrep og rammene for tvangsinngrep belyses.

I dette faget blir studentene videre kjent med velferdsrettslige verdier som reglene bygger på og som det skal tas hensyn til i saksbehandlingen: forebygging, hjelp til selvhjelp, brukermedvirkning, frivillighet framfor tvang, hjemmebasert omsorg og barnets beste. I tillegg konkretiseres og utdypes sentrale spørsmål fra den alminnelige forvaltningsretten, herunder krav til legalitet og rettsikkerhet, rammene for skjønnsutøvelsen og adgangen til å stille vilkår. Faget tar også opp menneskerettigheter av særskilt relevans på velferdsrettens område.

2) Læringsutbytte

Kunnskap

Etter bestått andre avdeling ~~harskal~~ studenten ~~ha~~:

- ~~godinngående~~ kunnskap om innholdet i et utvalg av rettigheter i velferdsretten:
 - retten til helse- og omsorgstjenester etter pasient- og brukerrettighetsloven
 - retten til stønad til livsopphold og bolig for vanskeligstilte
 - retten til stønad ~~til enslig mor eller far~~ ~~som enslig forsørger~~ og uførepensjon etter folketrygdloven
- ~~godinngående~~ kunnskap om barns rett til familieliv og forsvarlig omsorg og om barnevernlovens regler om hjelpetiltak, omsorgsovertakelse og adopsjon
- ~~godinngående~~ kunnskap om reglene om frivillig og tvungent psykiske helsevern, med vekt på reglene om innleggelse og behandling
- ~~godinngående~~ kunnskap om velferdsrettslige verdier og om relevante bestemmelser i Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK), FNs konvensjon om barnets rettigheter (BK) og Den internasjonale konvensjonen om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter (ØSK)

- godinngående kunnskap om rettighetstenkningen i velferdsretten og om hva som kjennetegner et rettskrav, og stat, kommune og enkeltpersoners plikter i denne sammenheng
- godinngående kunnskap om de alminnelige og spesielle krav til saksbehandlingen og hvordan kravene skjerpes ved inngripende vedtak og overfor parter i en sårbar livssituasjon

Ferdigheter

Etter bestått andre avdeling kanskal studenten ~~kunne~~:

- forklare sammenhengen mellom ulike deler av regelverket
- identifisere og analysere velferdsrettslige problemstillinger på en metodisk forsvarlig måte, herunder foreta avveininger av de forskjellige verdier og hensyn som rettsanvendelsen på dette området ofte forutsetter
- identifisere og drøfte aktuelle etiske dilemma innen velferdsretten, som for eksempel avveining mellom respekt for autonomi, integritet og privatliv på den ene siden og samfunnets ansvar og omsorgsforpliktelser overfor innbyggerne på den andre siden.
- kunne redegjøre for konsekvenser ved forskjellig rettslige valg

3) Pensum

- *Lena L Bendiksen og Trude Haugli: Sentrale emner i barneretten (2. utgave 2015):* kapittel 4 og kapitlene 13-24. (Det er mulig å bruke førsteutgaven av denne boka, men studentene må i så fall selv sørge for å sette seg inn i det som er nytt stoff i andreutgaven.)
- Asbjørn Kjønsstad og Aslak Syse: *Velferdsrett I* (5. utgave 2012): Punktene 2.2.8 – 2.4, kapittel 4. punktene 5.2, 5.4, 6.1, 6.4, 8.4 – 8.5, 9.5 – 9.8, 9.10 -9.12, 10.3 – 10.6 og 10.9 – 10.10.
- Hege Brækhus: folketrygdens ytelser til enslig mor eller far, Jussens Venner, hefte 3/2009.

Spesiell forvaltningsrett- Miljø- og ressursrett, 5 sp

1) Faglig innhold

Faget miljø- og ressursrett omfatter rettslige problemstillinger knyttet til ivaretagelsen av miljøet og rettslige utfordringer som langsiktig forvaltning av naturmiljøet og ressurser reiser i nasjonal og internasjonal rett. Sentralt i faget er hvordan miljøhensyn ivaretas gjennom offentlig forvaltning, herunder de rettslige rammene for avveining av individuelle rettigheter og interesser knyttet til eierrådighet og andre rettigheter på den ene siden og miljøhensyn og miljøverdier på den andre siden.

Sentralt i faget er de miljørettslige prinsippene herunder prinsippet om bærekraftig utvikling, integrasjonsprinsippet, føre-var prinsippet og miljøets grunnlovsværn i Grunnloven § 112. Regler og

prinsipper i miljøretten er utviklet gjennom et samspill mellom internasjonal og nasjonal rett. Faget omfatter derfor hovedtrekk i internasjonal miljørett, herunder også EØS-rett.

Faget inneholder en detaljert behandling av to viktige felt innenfor miljøretten: bevaring og forvaltning av naturmangfold og kontroll med utslipp av forurensning. Faget gir også en innføring i arealplanlegging etter plan og bygningsloven. For hvert emne drøftes de virkemidlene som benyttes, og forvaltningsrettslige problemstillinger som saksbehandlingsregler, hjemmelsspørsmål, hvilke rammer som gjelder for myndighetenes skjønnsutøvelse og vilkårlære. Slik illustrerer faget også spørsmål som tas opp i faget alminnelig forvaltningsrett og bidrar til å utvide perspektivet innenfor forvaltningsretten ved å legge vekt på allmenne interesser og miljøhensyn.

2) Læringsutbytte

Kunnskap

Etter bestått andre avdeling ~~harskal~~ studenten ~~ha~~:

- ~~god~~~~inn~~~~gående~~ kunnskap om særlige rettslige problemstillinger knyttet til forvaltningen av miljøet og langsiktig forvaltning av ressurser
- ~~god~~~~inn~~~~gående~~ kunnskap om innholdet og rettslig betydning av de miljørettslige prinsippene bærekraftig utvikling, integrasjonsprinsippet og føre var---prinsippet
- ~~god~~~~inn~~~~gående~~ kunnskap om miljøets grunnlovsværn
- ~~god~~~~inn~~~~gående~~ kunnskap om prosessuelle miljørettigheter og krav til saksbehandling i miljøraker
- ~~god~~~~inn~~~~gående~~ kunnskap om rettslige virkemidler og rammer for forvaltning og vern av naturmangfoldet etter naturmangfoldloven og for kontroll med utslipp og forurensning etter forurensningsloven
- ~~god~~ ~~k~~ kunnskap om rettslige virkemidler og rammer for arealbruk gjennom plan- og bygningsloven og byggesaksbehandling (endring under forutsetning av at forslag til endringer i pensum blir vedtatt)
- ~~k~~ kunnskap om hovedlinjer i internasjonal miljørett, herunder miljøretten i EØS, og dens betydning for nasjonal rett.

Ferdigheter

Etter bestått andre avdeling ~~kanskal~~ studenten ~~kunne~~:

- ~~i~~ identifisere og analysere rettslige problemer knyttet til forvaltningen av miljøet og til langsiktig forvaltning av ressurser.
- ~~a~~ Anvende den juridiske metode, herunder metodiske problemstillinger som er spesielle for miljøretten som for eksempel formålsorientert tolkning, betydningen av internasjonal rett og Grunnloven § 110 B.
- ~~i~~ identifisere og analysere relevante etiske problemstillinger i miljøforvaltningen

3) Pensum

- Hans Christian Bugge: Lærebok i miljøforvaltningsrett (4. utgave 2015) med unntak av følgende: Punktene 3.5 - 3.6, 4.1 - 4.2, 7.5 - 7.9, 7.11, 8.5 – 8.9 og hele kapittel 10.

Rettshistorie 8 sp

Rettshistorie – generelt

Faget rettshistorie omhandler den historiske bakgrunnen for dagens rettslige ordninger og rettslige tenkemåter. Faget har et vidt internasjonalt geografisk perspektiv. Faget bygger på at rett også bør forstås gjennom den fortid som har formet og stadig former det nåtidige og fremtidige. Rettshistorie er et perspektivfag som dels gir bidrag til å forstå gjeldende rett, dels bidrag til å forstå retten som del av samfunnet.

1) Faglig innhold

Hovedtemaet i faget rettshistorie er å gi en internasjonal orientert innføring i rettens historie. Tidsmessige begynner faget i høymiddelalderen ca 1200, men det legger hovedvekt på tiden etter 1750. Faget fører rettens historie helt frem til samtiden og slik betrakter rettshistoriefaget nåtidens rett med historiske perspektiver. Geografisk behandler rettshistoriefaget retten internasjonalt. Norsk rettshistorie blir presentert som del av den internasjonale historien, ikke for seg. Med internasjonal rettshistorie menes i hovedsak europeisk og annen vestlig rettshistorie, men ved å omtale kolonialismens rettshistorie og andre utenomeuropeiske ordninger er også andre områder omtalt (Asia, Latin-Amerika, Afrika). Tematisk har faget fokus på to sentrale kategorier i retten: Suverenitet og kontrakt. Med suverenitet siktes det i videste forstand til statsstyrets rettslige karakter. Med kontrakt siktes det til de mange kontraktstyper som har formet fortidens rettsliv, fra ekteskap til kapital- og aksjeselskaper.

2) Læringsutbytte

Kunnskap

Etter bestått andre avdeling harskal studenten ~~ha~~:

- kunnskap om hovedtemaene i rettshistoriefaget, om fagets stilling i rettsvitenskapen og om metodespørsmål i rettshistoriefaget
- godinngående kunnskap om de nye territorialstatenes lovgivning fra høymiddelalderen av, derunder om norsk rettshistorie med vekt på Magnus Lagabøters Landslov
- godinngående kunnskap om de rettslige trekk ved den moderne vestlige staten i tidlig nytid, derunder hovedpunktene i det dansk-norske eneveldets rett
- godinngående kunnskap om naturretten og dens betydning for statsteorier og kontraktsrett

- godinngående kunnskap om historien bak og begrunnelsen for de nye menneskerettigheter rundt 1800
- godinngående kunnskap om den moderne forfatningsbevegelsen fra 1800 i vestlige land
- godinngående kunnskap om norsk forfatningshistorie fra 1814
- godinngående kunnskap om konstitusjonelle og totalitære statsformer på 1900-tallet
- godinngående kunnskap om endringene i europeisk privatrett fra rundt 1800 med særlig vekt på privatrettskodifikasjoner fra rundt 1800 til i dag
- godinngående kunnskap om endringer i kontraktsrett, handelsrett og konkurranserett fra rundt 1800
- godinngående kunnskap om nye trekk i selskaps- og arbeidsrett fra rundt 1800, både internasjonalt og i Norge
- godinngående kunnskap om folkerettens utvikling fra rundt 1800 til 1945
- godinngående kunnskap om den moderne folkeretten etter 1945 med særlig vekt på menneskerettighetene og den europeiske unionens rettshistorie

Ferdigheter

Etter bestått andre avdeling kanskall-studenten: ~~kunne~~

- identifisere et rettshistorisk tema og forstå sammenhengen mellom rettshistorie og gjeldende rett
- forstå norsk rett historisk som del av rettslige internasjonaliseringsprosesser
- identifisere betydningen av rettshistoriske forhold for det å komparere norsk og utenlandsk rett
- anvende rettshistorisk kunnskap med sikte på å forstå norsk retts skiftende forhold til ulike typer av internasjonal rett
- forstå den historiske betydningen av rettslige ordninger og tenkemåter i samfunnet
- gjennom rettshistorisk kunnskap identifisere etiske dilemmaer ved rettslige valg

3) Pensum

- Dag Michalsen, *Rett. En internasjonal historie* (1 utgave, 1. opplag 2011 eller 2. opplag 2013)

Kapitlene 1 og 4-7.

Erstatningsrett 7 sp

1) Faglig innhold

Erstatningsretten handler om vilkårene for at den som er påført et tap eller en skade, kan holde andre økonomisk ansvarlig for tapet. Det tas utgangspunkt i de tre hovedvilkårene for erstatning; ansvarsgrunnlag, skade/tap og adekvat årsakssammenheng. Hovedvekten legges på ansvarsgrunnlag og årsakssammenheng, og det gis kun en oversikt over utmålingsreglene. Videre omhandles

ansvarsreglene når skadelidte har medvirket til skaden, samt reglene om lemping av skadevolders betalingsplikt.

2) Læringsutbytte

Kunnskap

Etter bestått andre avdeling ~~har skal~~ studenten ~~ha~~:

- ~~godinngående~~ kunnskap om prinsipper innen erstatningsretten, samt de hensyn reglene bygger på
- ~~godinngående~~ kunnskap om kravet til økonomisk tap eller relevant realskade
- ~~godinngående~~ kunnskap om ansvarsgrunnlagene skyldansvar, ulovfestet objektivt risikoansvar, arbeidsgiveransvar og bilansvar
- ~~godinngående~~ kunnskap om kravene til faktisk og adekvat årsakssammenheng, herunder ansvarsreglene ved samvirkende årsaksfaktorer og kravene til påregnelighet og nærhet i årsakssammenhengen
- ~~godinngående~~ kunnskap om ansvarsfordeling ved flere ansvarlige skadevoldere, skadelidtes medvirkning og reglene om lemping av ansvar/betalingsplikt
- kunnskap om reglene for utmåling ved tingskade, formueskade og personskade

Ferdigheter

Etter bestått andre avdeling ~~kanskal~~ studenten ~~kunne~~:

- identifisere og løse erstatningsrettslige problemstillinger av teoretisk og praktisk art
- anvende den juridiske metode, herunder metodiske problemstillinger som er spesielle for erstatningsretten, som å formulere og tolke ulovfestede rettsregler.

3) Pensum

- Viggo Hagstrøm og Are Stenvik: Erstatningsrett (2015).

Følgende kapitler og punkter er pensum: Punkt 1.1 og 1.2, hele kapittel 3, punktene 4.1 – 4.4 og 4.6 – 4.8, hele kapittel 5, punktene 6.1 – 6.2, 6.4, 7.1 og 8.1 – 8.5.1, hele kapittel 9, punktene 10.1 – 10.3, 11.1 – 11.8 og 12.6 - 12.8.

Internasjonal privatrett 3 sp

1) Faglig innhold

Når et rettsforhold har tilknytning til mer enn ett land, må det avgjøres hvilket lands rett som skal legges til grunn for rettsforholdet eller tvister oppstått i relasjon til dette. Faget internasjonal privatrett omhandler de prinsipper og regler som avgjør dette rettsvalget.

Fagets alminnelige del omfatter regler og prinsipper for hvor en eventuell sak kan reises (jurisdiksjon), hvilken stats materielle rett saksforholdet er underlagt (rettsvalg), samt anerkjennelse og fullbyrdelse av utenlandske rettsavgjørelser.

Den spesielle delen av faget omhandler reglene som knytter seg til bestemte rettsområder. På andre avdeling omfatter dette en innføring i hovedreglene om jurisdiksjon og rettsvalg i internasjonale erstatningssaker. På tredjeavdeling følges dette opp med tilsvarende regler på kontraktsrettens område.

2) Læringsutbytte

Kunnskap

Etter bestått andre avdeling ~~skal~~ studenten ha:

- ~~god~~inngående kunnskap om reglene som er bestemmende for norske domstolars internasjonale kompetanse (jurisdiksjon) og kunnskap om prosessuelle problemer som knytter seg til domstolenes anvendelse av rettsvalgsregler og utenlandsk rett
- ~~god~~inngående kunnskap om hvordan man løser konflikter om hvilket lands rettssystematikk som skal følges (kvalifikasjonskonfliktene)
- kunnskap til problemene som knytter seg til tilbakevisning og viderehenvisning (renvoi)
- kunnskap om internasjonalt preseptoriske regler
- ~~god~~inngående kunnskap om ordre public reservasjonen
- kunnskap om regler om anerkjennelse og fullbyrdelse av utenlandske avgjørelser
- ~~god~~inngående kunnskap om hovedreglene om jurisdiksjon og rettsvalg i internasjonale erstatningssaker

Ferdigheter

Etter bestått andre avdeling ~~kanskal~~ studenten ~~kunne~~:

- analysere saksforhold som har tilknytning til mer enn ett rettssystem med sikte på å identifisere og løse de internasjonalt-privatretslige problemstillingene.

3) Pensum

- Guidetta Cordero-Moss: Internasjonal privatrett på formuerettens område (2013): Kapittel 1, kapittel 2 minus punktene 2.1.2, 2.4.2 og 2.6.2, kapittel 3 minus punktene 3.1.2.4, 3.1.2.5, 3.1.3, 3.1.4.1 - 3.1.4.5, 3.1.5 og 3.2.5, kapittel 7 minus punktene 7.2.10 – 7.2.13. (totalt 134 sider)

EU-/EØS-rett 8 sp

1) Faglig innhold

EUs rettssystem springer ut av folkeretten, men regnes i dag som et eget rettssystem. Faget EU-/EØS-rett gir en allmenn innføring i EUs sentrale virkemidler, institusjoner og rettssystem og en grundig innføring i EØS-retten.

Hovedvekten i faget er lagt på reglene om EUs indre marked. Norge er knyttet til dette markedet gjennom EØS-avtalen. Faget gir en innføring i EØS-avtalen og dens gjennomføring i det norske rettssystem. Dette knytter faget til statsretten. Faget omfatter videre en oversikt over de særskilte EFTA-organer og de felles EØS-organer samt hvordan hensynet til homogenitet (likhet mellom EU-siden og EFTA-siden) og dynamikk (hensynet til ny EU-rett og nye rettsavgjørelser fra EU-domstolen) er ivare tatt i EØS-avtalen.

2) Læringsutbytte

Kunnskap

Etter bestått andre avdeling ~~har~~skal studenten ~~ha~~:

- ~~god~~godt~~inn~~inn~~gående~~ kunnskap om særtrekkene ved EUs rettssystem med vekt på direkte virkning, forrang og medlemsstatenes erstatningsansvar
- ~~god~~godt~~inn~~inn~~gående~~ kunnskap om reglene om fritt varebytte
- kunnskap om hovedreglene for det indre marked (de fire friheter, konkurransereglene)
- kunnskap om forholdet mellom statsrett, EU/EØS-rett og folkerett
- ~~god~~godt~~inn~~inn~~gående~~ kunnskap om hvordan EØS knytter Norge til EUs indre marked og rettslige forskjeller mellom EØS- og EU-samarbeidet
- god kunnskap om EFTA-domstolen og betydningen dens avgjørelser har for norsk rett
- kunnskap om EUs utvikling, institusjoner og om rettsreglenes særlige betydning i samarbeidet

Ferdigheter

Etter bestått andre avdeling ~~skal~~ studenten ~~kan~~kan~~unne~~:

- identifisere og løse EØS-rettslige problemstillinger av teoretisk og praktisk art
- anvende den juridiske metode, herunder metodiske problemstillinger som er spesielle for EU- og EØS-retten som for eksempel vekten på formålsfortolkning og betydningen av rettspraksis

3) Pensum

- *Sejersted m.fl.: EØS-rett* (3. utg. 2011), kap. 1 til og med 17 (til sammen ca 300 sider).

Generell kompetanse

Etter bestått 2. avdeling kan studenten:

- identifisere sammenhengen mellom den alminnelige og spesielle forvaltningsretten, og kunne anvende kunnskapen og ferdighetene også på andre forvaltningsrettslige områder
- forstå de internasjonale aspekter ved retten og kunne anvende nasjonale og internasjonale rettskilder til å løse problemstillinger på rettsområdene som inngår på avdelingen
- anvende kunnskap og ferdigheter på rettsområder som inngår på avdelingen individuelt og i samarbeid med andre
- kommunisere rettslige resonnementer skriftlig og muntlig til fagfellesskapet og allmenheten
- identifisere og reflektere over yrkesetiske problemstillinger som fagene på avdelingen kan lede til og håndtere disse på en forsvarlig måte